

V Bruselu dne 22.5.2018
COM(2018) 267 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Nová evropská agenda pro kulturu

{SWD(2018) 167 final}

1. Úvod

Při příležitosti 60. výročí podpisu Římských smluv vyjádřili představitelé 27 členských států a orgánů EU ambici usilovat o Unii, *kteřa občánům skýtá nové příležitosti ke kulturnímu a společenskému rozvoji a hospodářskému růstu. [...] Unii, která chrání naše kulturní dědictví a propaguje kulturní rozmanitost*¹. Toto odhodlání bylo potvrzeno během setkání vrcholných představitelů států v Göteborgu konaném v listopadu 2017 a při zasedání Evropské rady v prosinci 2017², během nichž byla zdůrazněna úloha Evropského roku kulturního dědictví 2018³ jako rozhodující příležitosti zvýšit povědomí o společenském a hospodářském významu kultury a kulturního dědictví.

Komise ve svém sdělení o posilování evropské identity prostřednictvím vzdělávání a kultury⁴ prohlásila, že je *ve společném zájmu všech členských států maximálně využít potenciál vzdělávání a kultury jakožto prostředků pro vytvoření pracovních příležitostí, posílení sociální spravedlnosti a aktivního občanství a poznání evropské identity v celé její rozmanitosti*.

Bohaté kulturní dědictví a dynamická kulturní a kreativní odvětví posilují evropskou identitu a vytvářejí pocit sounáležitosti. Kultura podporuje aktivní občanství, společné hodnoty, začleňování a mezikulturní dialog v Evropě i v celosvětovém měřítku. Spojuje lidi včetně nově přicházejících uprchlíků a dalších migrantů a pomáhá nám cítit se součástí společenství. Kultura a kreativní odvětví mají také moc zlepšovat životy, přetvářet společenství, vytvářet pracovní místa a růst a mohou mít vliv i na další hospodářská odvětví.

Nová evropská agenda pro kulturu (dále jen „nová agenda“) reaguje na výzvu evropských lídrů přispívat více prostřednictvím kultury a vzdělávání k vytvoření soudržných společností a nabízet *vizi atraktivní Evropské unie*⁵. Cílem je využít plný potenciál kultury při vytváření inkluzivnější a spravedlivější Unie, která podporuje inovace, kreativitu, udržitelná pracovní místa a růst.

2. Výzvy a ambice

Evropa se po vážné finanční krizi musí vypořádat s rostoucími společenskými nerovnostmi, různorodou skladbou obyvatelstva, populismem, radikalizací a teroristickými hrozbami. Nové technologie a digitální komunikace vedou k transformaci společností, změně životních stylů, spotřebních návyků a mocenských vztahů v řetězcích ekonomické hodnoty. V tomto měnícím se prostředí je úloha kultury vyšší než kdy jindy. V rámci průzkumu Eurobarometr z roku 2017 se 53 % respondentů domnívá, že členské státy jsou si blízké z hlediska sdílených hodnot, zatímco podle 40 % jsou si členské státy vzdálené. Kultura může pomoci překlenout tyto neshody, jelikož je uváděna na předním místě seznamu skutečností, které by mohly vytvořit pocit společenství⁶. Údaje Eurostatu však naznačují, že více než třetina Evropanů se

¹ [Římské prohlášení, březen 2017.](#)

² [Závěry Evropské rady, prosinec 2017.](#)

³ <https://europa.eu/cultural-heritage/>

⁴ [COM\(2017\) 673](#)

⁵ [Bratislavské prohlášení, září 2016.](#)

⁶ [Eurobarometr 87, jaro 2017.](#)

vůbec neúčastní kulturních aktivit⁷. Existuje tedy jednoznačný prostor pro zvýšení kulturní účasti s cílem umožnit Evropanům společně zažívat to, co nás spojuje, namísto toho, co nás rozděluje. Roztříštěnost trhu, nedostatečný přístup k financování a nejisté smluvní podmínky však nadále brzdí kulturní a kreativní odvětví a tlumí příjmy profesionálů z těchto oborů.

Nová agenda s podporou příslušných finančních zdrojů bude využívat synergií mezi kulturou a vzděláváním a posilovat spojení mezi kulturou a jinými oblastmi. Pomůže také kulturním a kreativním odvětvím překonat výzvy a chopit se příležitosti přechodu k digitalizaci.

3. Právní základ a první kroky

Právním základem pro činnost v oblasti kultury na úrovni EU je článek 3 Smlouvy o Evropské unii a článek 167 Smlouvy o fungování Evropské unie⁸. Členské státy mají výlučnou pravomoc v otázkách kulturní politiky, zatímco úloha Unie spočívá v povzbuzování spolupráce a podpoře a doplňování činností členských států. Politická spolupráce EU získala významný impuls prostřednictvím sdělení Komise z roku 2007, jež pak podpořila i Rada⁹, které se týkalo „Evropského programu pro kulturu v globalizovaném světě“¹⁰. Tento program podpořil také Evropský parlament prostřednictvím politických usnesení a pilotních projektů.

Členské státy od té doby podnikly obdivuhodné množství činností¹¹, jež byly inspirovány politickou spoluprací EU v podobě navazujících pracovních plánů Rady pro kulturu, projektů financovaných z programů EU a makroregionálních strategií¹².

Evropská rada nyní EU vyzvala, aby v této oblasti vyvíjela větší úsilí a dále *prozkoumala možná opatření, pokud jde o, mimo jiné, právní a finanční rámcové podmínky pro rozvoj kulturních a tvůrčích odvětví, jakož i mobilitu pracovníků v kulturním odvětví*².

4. Strategické cíle a činnosti

Nová agenda má tři strategické cíle zahrnující společenský, hospodářský a vnější rozměr.

4.1. Společenský rozměr – podchycení síly kultury a kulturní rozmanitosti pro sociální soudržnost a pohodu

- Podpora kulturní způsobilosti¹³ všech Evropanů zpřístupněním širokého spektra kulturních aktivit a poskytnutím příležitostí pro aktivní účast.
- Podpora mobility pracovníků v kulturním a kreativním odvětví a odstranění překážek pro jejich mobilitu.

⁷ [Eurostat, listopad 2017.](#)

⁸ Relevantní jsou také články 173 a 208, které se vztahují na kreativní odvětví a rozvojovou spolupráci.

⁹ [2007/C 287/01](#)

¹⁰ [COM\(2007\) 242](#)

¹¹ SWD/2018/167, pracovní dokument útvarů Komise doplňující toto sdělení, přináší přehled činností z programu 2007, podrobnosti o činnostech navrhovaných v nové agendě a dalších relevantních probíhajících nebo plánovaných činnostech a podrobnosti o konzultacích, statistice a průzkumech, které byly využity při jejím vývoji.

¹² http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/cooperation/

¹³ Pojem „přístup založený na způsobilostech“ vyvinul Amartya Sen. Jeho použití v kultuře je novějšího data.

- Ochrana a propagace kulturního dědictví Evropy jako sdíleného zdroje, zvyšování povědomí o našich společných dějinách a hodnotách a posilování pocitu společné evropské identity.

Kulturní účast spojuje lidi. Kultura je ideální prostředek pro komunikaci napříč jazykovými bariérami, zlepšení postavení lidí a usnadnění sociální soudržnosti, a to i mezi uprchlíky, jinými migranty a hostitelským obyvatelstvem. V rámci evropského programu 2007 se tvůrci politik a lidé z praxe shodli na způsobech, jak využít participativní umění k podpoře porozumění, posílení postavení lidí a zvyšování sebedůvěry¹⁴.

Kultura je transformační silou pro obnovu společenství. Prokazuje to úspěšná třicetiletá historie Evropských hlavních měst kultury stejně jako infrastrukturní projekty financované z evropských strukturálních a investičních fondů. Evropský rok se zaměřuje na průřezový příspěvek kulturního dědictví pro evropské společnosti a ekonomiky. Existuje nový, adaptivní přístup k utváření našeho městského prostředí – a jeho kořeny jsou v kultuře¹⁵.

Účast na kulturních akcích také zlepšuje zdraví a životní pohodu. 71 % Evropanů v nedávno provedeném průzkumu souhlasilo s tím, že „bydlení v blízkosti míst spojených s evropským kulturním dědictvím může zlepšit kvalitu života“¹⁶. A výzkum¹⁷ potvrzuje, že přístup ke kultuře je druhým nejdůležitějším rozhodujícím činitelem pro psychickou pohodu, před nímž stojí pouze nepřítomnost onemocnění.

Společenské a finanční překážky pro účast na kulturních akcích však přetrvávají navzdory snahám kulturních organizací přizpůsobit se měnícím se vzorcům kulturní spotřeby a složení populace. Je tedy navrhován nový přístup s kulturní způsobilostí jako hlavní zásadou. Znamená to zpřístupnit široké spektrum kvalitních kulturních aktivit, podpořit příležitosti pro zapojení a tvorbu všech a posílit spojení mezi kulturou a vzděláním, sociálními záležitostmi, městskou politikou, výzkumem a inovacemi¹⁸.

Pro zvýšení účasti je nezbytné zajistit lepší oběh evropských uměleckých děl a volnější pohyb pracovníků v evropském kulturním a kreativním odvětví. S využitím spolehlivých důkazů¹⁹ bude EU nadále podporovat příslušnou politiku a financování, avšak členské státy budou muset vynaložit větší úsilí k odstranění správních překážek, jako je riziko dvojího zdanění umělců či pracovníků v oblasti umění.

¹⁴ [Otevřená metoda koordinace a „Voices of Culture“, 2014, 2016 a 2017.](#)

¹⁵ V souladu s [Davoskou deklarací o kultuře vysoce kvalitní výstavby pro Evropu z roku 2018.](#)

¹⁶ [Zvláštní průzkum Eurobarometr, 2017.](#)

¹⁷ [Sacco et al., 2011, The Interaction Between Culture, Health and Psychological Well-Being.](#) Také otevřená metoda koordinace o kultuře pro sociální začleňování (2017–2018) shromažďuje důkazy o zdraví a dobrých životních podmínkách.

¹⁸ [King's College London](#), zpráva „Towards cultural democracy: Promoting cultural capabilities for everyone“.

¹⁹ 3 otevřené metody koordinace o [mobilitě umělců](#) a rezidenčních pobytech, 2010, 2012 a 2014.

Komise hodlá:

- podporovat výzkum kulturního prolínání s cílem vyhodnotit jeho dopady v různých oblastech včetně zdraví a životní pohody (2018),
- vyvíjet konkrétní akce pro sociální začleňování prostřednictvím kultury a v rámci programů Kreativní Evropa a Erasmus+²⁰ a stanovit výběrová kritéria programu Kreativní Evropa tak, aby se podpořilo řízení projektů na bázi rovnosti mužů a žen (2019),
- spustit projekt „Kulturní a kreativní prostory a města“ v rámci programu Kreativní Evropa na podporu kulturní účasti, sociální obnovy a obnovy měst (2018),
- navrhnout program mobility pro pracovníky v kulturním a kreativním odvětví v rámci programu Kreativní Evropa (2018–2019).

Komise vyzývá členské státy, aby:

- se zavázaly k významnému pokroku při odstraňování správních a finančních překážek pro mobilitu, mezi jiným prostřednictvím příštího pracovního plánu v oblasti kultury.

4.2. *Hospodářský rozměr – podpora kreativity založené na kultuře v oblasti vzdělávání a inovací ve prospěch tvorby pracovních míst a růstu*

- Podpora umění, kultury a kreativního myšlení ve formálním i neformálním vzdělávání a odborné přípravě na všech úrovních a v celoživotním učení.
- Péče o příznivé ekosystémy pro kulturní a kreativní odvětví, podpora přístupu k finančním prostředkům, inovačním kapacit, spravedlivého odměňování autorů a tvůrců a mezioborové spolupráce.
- Propagace dovedností požadovaných v kulturních a kreativních odvětvích včetně digitálních kompetencí, kompetencí k podnikavosti, tradičních a specializovaných dovedností.

Kultura a kreativita jsou pro hospodářství významná aktiva. Kultura přímo přispívá k vytváření pracovních míst, růstu a vnějšímu obchodu. Počty zaměstnanců v kultuře v EU nepřetržitě rostly mezi lety 2011 a 2016, kdy dosáhly počtu 8,4 milionu osob. Obchod s kulturními statky vykazuje přebytek 8,7 miliardy EUR²¹, přičemž kulturní a kreativní odvětví podle odhadů přispívají k hrubému domácímu produktu EU ze 4,2 %²². Inovativní hospodářská odvětví také vyžadují kreativitu pro zachování konkurenční výhody. Městská a venkovská společenství stále více využívají kulturu pro přilákání zaměstnavatelů, studentů a turistů.

Kultura, umění, kreativita a kreativní odvětví závisí jedno na druhém. Kombinace znalostí a dovedností, které jsou specifické pro kreativní odvětví, se znalostmi a dovednostmi jiných odvětví pomáhá vytvářet inovativní řešení, a to i v odvětvích informačních a

²⁰ ec.europa.eu/programmes/creative-europe/; ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus.

²¹ [Eurostat 2016 \(kulturní statistika: zaměstnanost, společnosti, účast, obchod, výdaje\)](#).

²² [Studie společnosti Ernst & Young z roku 2014](#) „Measuring cultural and creative markets in the EU“.

komunikačních technologií, cestovního ruchu, výroby a služeb i ve veřejném sektoru. Komise s cílem využít tuto transformační sílu navrhuje zaměřit se na tři specifické ekosystémy: vzdělávání a odborná příprava, města a regiony a kulturní a kreativní odvětví jako taková, aby mohlo vzniknout prostředí podporující inovace vycházející z kultury.

Vzdělávání a odborná příprava: Mezi úrovní vzdělání a účastí na kulturních aktivitách existuje jednoznačná souvislost. Mezioborová činnost v oblasti kulturního povědomí a vyjádření – což je jedna z osmi klíčových kompetencí uznávaných na evropské úrovni – bude dále zkoumána v kontextu revidovaného rámce klíčových kompetencí pro celoživotní učení²³. Panuje také shoda o nutnosti přenositelnosti kompetencí a dovedností, které stimulují kreativitu a kritické myšlení. Komise podporuje činnost Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) zaměřenou na postupy výuky, učení a hodnocení kreativního a kritického myšlení²⁴, což je nyní inovativní oblast Programu pro mezinárodní hodnocení žáků (PISA) 2021. Toto zaměření na kreativní a kritické myšlení by se mělo rozšířit na všechny úrovně vzdělávání a odborné přípravy v souladu se změnou v přístupu, jež spočívá v zahrnutí prvku umění do oblastí přírodních věd, technologie, inženýrství a matematiky²⁵.

Města a regiony: Kulturní a kreativní odvětví mají obrovskou kapacitu experimentovat, předvídat trendy a zkoumat modely společenských a hospodářských inovací. Města a regiony jsou přirozenými partnery²⁶: stojí v čele rozvoje založeného na kultuře díky větší místní samostatnosti, schopnosti přilákat jednotlivce s vysokou mírou nadání a jejich blízkosti vůči potřebám a potenciálu svých obyvatel. Kultura a cestovní ruch jsou významné hnací síly hospodářské činnosti. Města, která investují do kultury, z toho mohou velmi vytežit, jelikož přilákají více pracovních míst a lidského kapitálu než srovnatelná města, jak ukazuje Monitor kulturních a kreativních měst, výsledek práce Společného výzkumného střediska Komise²⁷. Ve venkovských oblastech obnova a modernizace kulturního a přírodního dědictví zvyšuje potenciál růstu a udržitelnost²⁸. Integrované řízení kulturních a přírodních aktiv podporuje lidi v tom, aby objevovali a zajímali se o obojí²⁹.

Plánování je nezbytné, ale procesy směřující zdola nahoru musejí umožnit i inovaci, což platí i pro kreativní střediska³⁰ a inkubátory, kde mohou nezávislí a kreativní pracovníci spolupracovat a společně tvořit. Podnikové klastry v kreativních odvětvích také prokazují schopnost vytvářet rostoucí počty pracovních míst³¹ a již téměř 6 % ze všech 1 300 regionálních priorit inteligentní specializace má vztah ke kultuře³². Regionální a evropská územní spolupráce generuje růst a pracovní místa a propaguje Evropu jako destinaci

²³ [Příručka otevřené metody koordinace z roku 2016](#) stanovuje postupy a doporučení.

²⁴ [OECD, Centrum pro výzkum a inovace ve vzdělávání.](#)

²⁵ [COM\(2017\) 247.](#)

²⁶ [Kultura pro města a regiony](#), projekt vzájemného učení, 2015–2017.

²⁷ [Monitor kulturních a kreativních měst](#), 2017.

²⁸ Evropská síť pro rozvoj venkova, [Informativní přehled o umění a kultuře ve venkovských oblastech](#), 2016.

²⁹ [Natura 2000](#) – případové studie propojující kulturní a přírodní dědictví.

³⁰ [Evropská síť kreativních středisek](#), 2016–2018.

³¹ [European Cluster Panorama 2014.](#)

³² <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/map>

například pomocí makroregionálních kulturních stezek³³. Existuje záměr využít těchto zkušeností k posílení úlohy kultury pro územní rozvoj vycházející z inovací.

Kulturní a kreativní odvětví: Mají-li příležitosti vyústit v růst a pracovní místa, potřebují kulturní a kreativní odvětví a pracovníci příznivé rámcové podmínky: regulační prostředí, které odměňuje tvorbu, lepší přístup k finančním zdrojům, příležitosti k růstu a internacionalizaci a nabídku specifických kompetencí.

Pro řadu Evropanů, zejména mladších lidí, je zaměstnání v kulturním odvětví významnou příležitostí ke vstupu na trh práce (v Lotyšsku, Rumunsku, Kypru, Bulharsku, Portugalsku, Estonsku a Španělsku pracuje vyšší počet lidí ve věku 15–29 let v kultuře než v hospodářství jako celku). Převaha projektových, atypických zaměstnání a zaměstnání na částečný úvazek však může přinášet obtíže. Úsilí přizpůsobit regulační rámec tomu, aby se zajistilo krytí a sociální ochrana pro osoby vykonávající občasné práce s rostoucí mobilitou, představuje značnou výzvu. Spravedlivá odměna autorů a tvůrců je pak další otázkou, kterou Komise hodlá řešit v rámci strategie pro jednotný digitální trh.

Přístup k financování zůstává zásadní výzvou v odvětví, které převážně tvoří malé a střední podniky a mikropodniky. Záruční nástroj pro kulturní a kreativní odvětví dostupný v rámci programu Kreativní Evropa začal slibně fungovat a bude dále posilován. Budou nadále prozkoumávány i další nástroje, jako je skupinové financování³⁴ a financování ze soukromých zdrojů od sponzorů, nadací a partnerství soukromého a veřejného sektoru.

Pracovníci v kulturním a kreativním odvětví vyžadují širokou směsici digitálních, tradičních, mezioborových a specializovaných kompetencí. Nová agenda těží z probíhající politické činnosti, zejména co se týče kompetencí k podnikavosti³⁵ a kompetencí v oblasti kulturního dědictví.

Nová agenda staví na přední místo mezioborový přístup ke spolupráci v EU, jelikož digitalizace a společná tvorba stále více boří umělecké i hospodářské hranice. To mají doplnit konkrétní iniciativy v nejzralejších odvětvích, které by měly účinněji podpořit bohatou rozmanitost evropských kulturních projevů.

Komise hodlá:

- podpořit fázi schvalování projektu Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) „Výuka, hodnocení a získávání kreativního a kritického myšlení“ s ohledem na začlenění modulu kreativity do Programu pro mezinárodní hodnocení žáků (PISA) 2021 a prozkoumat možnosti obdobné práce v oblasti vyššího vzdělávání a odborné přípravy (2018),
- podporovat hudbu a umění ve vzdělávání a odborné přípravě, rovněž jako prioritní téma programu Erasmus+ (2019), a podporovat rozvoj mezioborových modulů

³³ [Routes4U](#): společný program Komise a Rady Evropy o kulturních trasách v makroregionech.

³⁴ [Crowdfunding4Culture](#)

³⁵ A to i prostřednictvím evropského rámce podnikatelských kompetencí a evropského rámce digitálních kompetencí (EntreComp, DigComp).

v rámci vysokoškolských institucí, které by byly zaměřeny na kreativitu a kombinovaly umění, informační a komunikační technologie, podnikatelské a obchodní kompetence (2018),

- nadále podporovat regiony, které zavádějí inteligentní specializaci a makroregionální strategie zaměřené na kulturu, a propagovat udržitelnost kulturního cestovního ruchu prostřednictvím samostatné evropské iniciativy v rámci Evropského roku,
- podporovat partnerství mezi kreativními pracovníky a odvětvími a evropskými inkubačními sítěmi pro inovace založené na kreativě propojující kreativitu, umění a design se špičkovou technologií a vědou,
- realizovat pilotní projekt posilující partnerství mezi kulturními a kreativními odvětvími, místními orgány, sociálními partnery a poskytovateli vzdělání a odborné přípravy (2018),
- prostřednictvím znalostního a inovačního společenství Evropského inovačního a technologického institutu zkoumat otázky kulturního dědictví a kreativních odvětví (2019),
- vést pravidelný dialog s kulturním a kreativním odvětvím v kontextu obnovené strategie průmyslové politiky pro zjištění politických potřeb a pro vytvoření uceleného politického rámce na úrovni EU,
- vést pravidelný dialog s hudebním odvětvím a realizovat přípravnou akci „Hudba hýbe Evropou“,
- posílit dialog s evropským audiovizuálním průmyslem, a to i prostřednictvím akcí Evropského filmového fóra (2018),
- podporovat členské státy při zajištění spravedlivého odměňování umělců a tvůrců v rámci všeobecných dialogů a dialogů pro konkrétní odvětví, a to v souladu se strategií pro jednotný digitální trh (2019).

Komise vyzývá členské státy, aby:

- se zavázaly zlepšovat sociálně-ekonomické podmínky umělců a tvůrců a podporovaly vzdělávání a odbornou přípravu v oblasti umění v rámci příštího pracovního plánu.

4.3. Vnější rozměr – posilování mezinárodních kulturních vztahů

- Podpora kultury jakožto nástroje udržitelného společenského a hospodářského rozvoje.
- Propagace kultury a mezikulturního dialogu v zájmu mírumilovných vztahů mezi společenstvími.
- Posílení spolupráce v oblasti kulturního dědictví.

Prostřednictvím společného sdělení z roku 2016 „Směrem ke strategii EU pro mezinárodní kulturní vztahy“³⁶ stanovila EU rámec kulturní spolupráce s partnerskými zeměmi. To je v dokonalé shodě s úmluvou UNESCO z roku 2005 o ochraně a podpoře rozmanitosti kulturních projevů, kterou EU a všechny členské státy ratifikovaly³⁷. Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie³⁸ pak určila kulturní diplomacii jako nový prostor pro společnou vnější činnost EU. Nový evropský konsensus o rozvoji³⁹ uznává úlohu kultury jako významné složky a faktoru úspěchu.

Komise, vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a jejich příslušné útvary, včetně Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ), plně podporují probíhající činnost na půdě Rady při vytváření uceleného etapového přístupu k mezinárodním kulturním vztahům. Aktivity EU přinášejí součinnost a přidanou hodnotu⁴⁰, zejména s ohledem na rozšířenou úlohu zastoupení EU. Kulturní kontaktní místa v rámci těchto zastoupení procházejí školením o kulturním rozměru rozvoje a vnějších vztahů s cílem lépe propagovat osvědčené postupy a plnit potřeby a očekávání místních partnerů.

Nová agenda umožňuje účinnější propagaci kultury jako nositele identity a soudržnosti, motoru sociálně-ekonomického rozvoje a faktoru, který přímo podněcuje mírumilovné vztahy, a to i prostřednictvím mezilidských kontaktů vyplývajících ze vzdělávacích projektů či projektů pro mládež se zvláštním zaměřením na země západního Balkánu a země procesu rozšíření⁴¹. Komise také hodlá využít tuto agendu ke zdůraznění kulturního rozměru udržitelného rozvoje a ke snazšímu provedení Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030.

Evropský rok kulturního dědictví 2018³ – do něhož se země západního Balkánu plně zapojily – je jedinečnou příležitostí posílit kulturní vztahy s partnerskými zeměmi a místními kulturními odvětvími. Partnerství navázaná během tohoto roku by měla pokračovat i nadále jako součást kulturní spolupráce EU a nového evropského akčního plánu pro kulturní dědictví. V oblastech postižených konfliktem dále probíhají nebo budou brzy zahájeny projekty, jejichž cílem je ochránit a obnovit poškozené kulturní dědictví, podpořit vytváření pracovních míst a zajistit lepší možnosti obživy.

Komise a vysoká představitelka Unie hodlají:

- propagovat kulturní a kreativní odvětví na západním Balkáně prostřednictvím zesílené podpory ze strany programu Kreativní Evropa a zvážit využívání nástroje představní pomoci k podpoře kultury v zemích procesu rozšíření a zemích západního Balkánu, zejména prostřednictvím provádění příslušných stěžejních iniciativ akčního plánu na podporu transformace západního Balkánu,
- zvážit spuštění třetí fáze programu Kultura v rámci Východního partnerství a

³⁶ [JOIN/2016/029](#)

³⁷ <http://en.unesco.org/creativity/>; nejnovější zpráva EU je k dispozici [zde](#).

³⁸ [Globální strategie EU](#).

³⁹ [Náš svět, naše důstojnost, naše budoucnost, 2017](#).

⁴⁰ Včetně prostřednictvím nové [kulturní diplomatické platformy EU](#).

⁴¹ [COM\(2018\) 65](#)

posilovat občanskou společnost prostřednictvím kultury ve středomořských zemích,

- zahájit přípravnou akci programu Evropských domů kultury v partnerských zemích,
- posílit dialog o kultuře s Čínou a zahájit nový dialog s Japonskem,
- provést program Kultura v rámci 11. Evropského rozvojového fondu určený pro africké, karibské a tichomořské země, který doplní činnosti jiných relevantních programů EU a jehož cílem je podpořit vytváření pracovních míst, budování identity, odborné vzdělávání, audiovizuální spolupráci a provedení úmluvy UNESCO z roku 2005 v těchto zemích,
- rozvíjet strategie pro kulturní spolupráci na regionální úrovni počínaje západním Balkánem, Blízkým východem, severoafrickou oblastí a Latinskou Amerikou,
- zařazovat ochranu kulturního dědictví mezi úkoly misí společné bezpečnostní a obranné politiky, pokud to bude možné, a využívat probíhajících misí a projektů,
- podporovat dědictví Hedvábné stezky ve střední Asii, Afghánistánu a Íránu.

Komise vyzývá členské státy, aby:

- spolupracovaly s Komisí, vysokou představitelkou Unie a jejich útvary, včetně Evropské služby pro vnější činnost, na rozvoji společných činností.

5. Horizontální činnosti

Zatímco většina činností v nové agendě přispívá především k jednomu ze tří cílů (sociální oblast, hospodářství a mezinárodní vztahy), řada rysů je mezioborových. Dvě velké oblasti politických činností na úrovni EU – kulturní dědictví a digitalizace – budou využity ve všech třech cílech.

5.1. Ochrana a zhodnocování kulturního dědictví

Evropský rok kulturního dědictví 2018 byl zahájen velkolepě a po celé Evropě se uskutečnily tisíce akcí. Komise se zapojuje přímo a zaměřuje se na deset hlavních témat⁴² spadajících do čtyř klíčových cílů: angažovanost, udržitelnost, ochrana a inovace. Z nich pak vzejdou doporučení, zásady a soubory nástrojů pro zajištění kladného odkazu tohoto roku a podpory pro novou agendu.

Po ukončení tohoto evropského roku Komise:

- představí **akční plán pro kulturní dědictví** a požádá členské státy o vytvoření obdobných plánů na vnitrostátní úrovni a zapojení do 10 evropských iniciativ prostřednictvím pracovních plánů Rady pro kulturu,
- navrhne zapracovat výstupy roku do budoucích programů EU a do politiky

⁴² Těchto 10 [evropských iniciativ](#) představuje klíčová témata pro mezioborovou činnost, mezi něž patří vzdělávání, nezákonný obchod, zásady kvality pro restaurování, udržitelný kulturní cestovní ruch, dovednosti a inovace.

soudržnosti,

- podpoří posílení budoucího nařízení EU o dovozu kulturních statků prostřednictvím akčního plánu o nezákonném obchodu s kulturními statky a vytvoří vědecko-politickou sociální platformu zúčastněných subjektů zaměřenou na ohrožené kulturní dědictví.

5.2. Digital4Culture

Digitální revoluce umožňuje nové a inovativní podoby umělecké tvorby, širší a demokratičtější přístup ke kultuře a kulturnímu dědictví a nabízí nové formy přístupu ke kulturnímu obsahu, jeho využívání a zpeněžení. V reakci na tento vývoj Komise připravuje novou strategii EU Digital4Culture, která bude založena na návrzích týkajících se autorských práv, audiovizuální oblasti a vysílání v rámci strategie pro jednotný digitální trh a ze které vzejdou budoucí akce příštího víceletého finančního rámce Unie.

Komise hodlá:

- vytvořit síť odborných středisek napříč EU pro ochranu znalostí o ohrožených kulturních památkách prostřednictvím rozsáhlé digitalizace (2019),
- vytvořit on-line adresář evropských filmů a uspořádat první filmový týden EU s cílem zpřístupnit evropské filmy pro školy v celé Evropě (2019),
- zřídit celoevropskou síť digitálních kreativních a inovačních středisek na podporu digitální transformace (2020),
- navrhnout další kroky pro evropskou digitální platformu pro kulturní dědictví Europeana (2018),
- spustit pilotní poradenské programy pro audiovizuální pracovníky – zejména pro ženy – s cílem pomoci novým talentům rozvíjet své kariérní dráhy a schopnosti (2019),
- stimulovat mezioborovou činnost a spolupráci mezi uměním a technologiemi pro udržitelné inovace na průmyslové a společenské úrovni (2018).

6. Zavádění nové agendy

S ohledem na zásadu subsidiarity je úlohou EU poskytovat pobídky a vedení s cílem otestovat nové myšlenky a podpořit členské státy při realizaci společné agendy. V některých oblastech existuje jednoznačný prostor pro rozsáhlejší činnost prostřednictvím strategického nasměrování, lepších pracovních metod a pilotních aktivit.

6.1. Spolupráce s členskými státy

Nová agenda by měla být zaváděna pomocí pracovních plánů a pracovních metod – jako je například otevřená metoda koordinace – s podporou členských států.

Pro vyšší dosah Komise také navrhuje zaměřit se na konkrétní implementaci na národní, oblastní nebo místní úrovni na základě společných projektů částečně financovaných nástroji EU. Členskými státy nebo oblastními a místními úřady, které členské státy určí, bude nabízeno vzájemné učení a technická pomoc.

Komise vyzývá členské státy, aby posoudily následující témata pro společnou práci:

- participativní správa v oblasti kulturního dědictví, ve spolupráci s Radou Evropy,
- zásady kvality pro zásahy do kulturního dědictví a restaurování památek,
- přístup k finančním zdrojům a inovační kapacita v kulturním a kreativním odvětví,
- rozšiřování kulturních projektů a projektů v oblasti kulturního dědictví podporovaných z programů EU.

6.2. Strukturovaný dialog s občanskou společností

Komise hodlá rozšířit aktuální strukturovaný dialog⁴³, zabývat se otázkami přesahujícími témata probíraná v rámci otevřené metody koordinace, více využívat příležitostí on-line spolupráce a ve vybraných případech se otevřít relevantním organizacím mimo kulturní a kreativní odvětví. Navrhne také, aby se občanská společnost aktivněji podílela na přípravě evropských kulturních fór pořádaných každé dva roky.

7. Propagování kultury prostřednictvím politiky a programů EU

Kreativní Evropa a její nástupnický program budou hrát přímou úlohu v podpoře nové agendy a Komise bude pracovat na zlepšení součinnosti mezi projekty a politickými aktivitami. Strategie Digital4Culture posílí soudržnost mezi kulturními, digitálními a audiovizuálními iniciativami. Komise také hodlá podpořit společenské, hospodářské a mezinárodní cíle nové agendy pomocí činností v jiných politických oblastech a další – stávající i budoucí – strategie a intervence EU doplní a podpoří kulturní politiky členských států.

8. Další kroky

Nová evropská agenda pro kulturu je klíčovou součástí reakce Komise na mandát udělený Evropskou radou v prosinci 2017. Nabízí rámec pro příští fázi spolupráce na úrovni EU pro řešení aktuálních společenských výzev s využitím transformativní síly kultury. Je navrhován nový přístup s holistickou vizí, který podporuje součinnost mezi kulturními odvětvími a s jinými politickými oblastmi. Úspěšné provedení nové agendy a akcí, jež zahrnuje, vyžaduje úzkou spolupráci s Evropským parlamentem, Radou, členskými státy i subjekty působícími v odvětví kultury a rovněž zapojení všech těchto stran.

⁴³ www.voicesofculture.eu.

Politickou spolupráci na základě nové agendy podpoří v letech 2019 a 2020 program Kreativní Evropa a jiné programy EU poskytující financování pro kulturní projekty a od roku 2021 pak nástupnické programy zahrnuté do příštího víceletého finančního rámce EU.